

DR. BOROS ANITA PhD, LL.M.

EGYETEMI DOCENS

NEMZETI KÖZSZOLGÁLATI EGYETEM KÖZIGAZGATÁS-TUDOMÁNYI KAR

KÖZJOGI INTÉZET KÖZIGAZGATÁSI JOGI TANSZÉK

A Ket. egyes rendelkezéseiről I.

1. Az új Polgári Törvénykönyv hatálybalépése kapcsán megjelent a Ket. eljárási alapelvei között a közigazgatási hatóság személyiségi jog megsértéséért való felelőssége. Ez alapján, ha a közigazgatási hatóság a nem jogszerű eljárása következtében az eljárásban érintett jogalany személyiségi jogát megsérti, akkor a közigazgatási hatóság a jogalany számára sérelemdíjat fizet. Szükséges-e, hogy bíróság állapítsa meg a nem jogszerű eljárást és az ügyfél vagy más közreműködő személyiségi jogának megsértését, vagy más módon is – és hogyan – bizonyítható a jogsérelem? Illetve együttes feltétel-e a „nem jogszerű eljárás” és a „személyiségi jog megsértése”, vagy jogszerű eljárásban történt személyiségi jogsértésért is fennáll a hatóság sérelemdíj fizetési kötelezettsége?

A közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 4. §-a – az Eljárási alapelvek alcím alatt – három kérdéskört szabályoz:

- a tisztességes ügyintézéshez, a jogszabályokban meghatározott határidőben hozott döntéshez való jogot és az eljárás során az anyanyelv használatának jogát;
- a közigazgatási hatóság nem jogszabályszerű eljárással okozott kárért való felelősségének klauzuláját,
- a közigazgatási hatóság nem jogszabályszerű eljárása következtében személyiségi jogában megsértett jogalany számára fizetendő sérelemdíj kérdését.

A fentiekben hivatkozott eljárási alapelvek és alapvető jogok, valamint kötelezettségek közül az utóbbi 2014. március 15-től hatályos. A módosítás jogalapját az egyes törvényeknek az új Polgári Törvénykönyv hatálybalépésével összefüggő módosításáról szóló 2013. évi CCLII. törvény 110. § (1) bekezdése képezi. Az ehhez fűződő miniszteri indokolás szerint „Szükséges a Ket. módosítása (...) azokon a jogszabályhelyeken, ahol az eljárási törvény a bekövetkező kárra utal, és – ezen belül – ahol az eddig alkalmazott kár fogalma tartalmilag magában foglalta a személyiségi jogok megsértését is. A módosítás következtében ezekben a rendelkezésekben külön utalni kell a sérelemdíjat keletkeztető igényre is. Így szükséges a Ket. 4. §-ának kiegészítése egy új, (3) bekezdéssel, amely kimondja, hogy a közigazgatási hatóság a nem jogszabályszerű eljárással okozott személyiségi jogi sérelmet a polgári jog szabályai szerint köteles megtéríteni. Előfordulhat

ugyanis, hogy egy jogszerűtlen eljárás (pl. az ügyintézési határidő jogellenes elmulasztása vagy egy jogellenes határozat meghozatala) miatt az ügyfélnek nem vagyoni jellegű kára keletkezik, pl. az egészségét, vagy valamilyen joggyakorlását érinti negatívan.”

Hasonlóképpen módosításra került a Ket. 112. § (9) bekezdése is az újrafelvételi eljárás tekintetében. A hivatkozott szakasz szerint, ha az újonnan ismertté vált tények alapján a jogerős határozatban megállapított kötelezettség elrendelésének – részben vagy egészben – nem lett volna helye, az újrafelvételi eljárásban intézkedni kell a kérelem benyújtásáig, illetve a végrehajtás felfüggesztéséig történt teljesítéssel (végrehajtással) kialakult helyzet rendezéséről, a kötelezettnek alaptalanul okozott joghátrány megszüntetéséről, az okozott kár és eljárási költség megtérítéséről, valamint a személyiségi jogsértés miatt járó sérelemdíj megfizetéséről. A már hivatkozott miniszteri indokolás szerint a „módosítás arra tekintettel indokolt, hogy az újrafelvételi eljárásban szükséges rendelkezni a kötelezettnek alaptalanul okozott személyiségi jogi jogsértésért járó sérelemdíj megfizetéséről is.”

Szintén a személyiségi jogok megsértése miatt megfizetendő sérelemdíj kérdéskörét rendezi a Ket. 170. §-a, mely szerint ha az ügyfél a jogerős vagy végrehajtható közigazgatási határozatban megállapított tilalmat vagy kötelezettséget oly módon szegi meg, hogy magatartása a Ket. alapján kiszabott eljárási bírságon túl közigazgatási anyagi jogszabályban megállapított bírságot, illetve szabálysértési, büntetőjogi vagy kártérítési felelősséget von maga után, vagy sérelemdíj iránti igényt alapoz meg, a Ket. szerinti eljárási bírság megfizetése nem mentesíti őt magatartásának egyéb jogkövetkezményei alól.

A Ket. 170. §-ához fűzött miniszteri indokolás szerint ugyanis az említett ún. „egyéb felelősség lehet kártérítési felelősség is, amely nem megfelelő terminológia az új Ptk. által a személyiségi jogok megsértésével kapcsolatban bevezetett szabályokra, mivel a sérelemdíj követelése iránti igény nem feleltethető meg a kártérítési felelősséggel”.

A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) III. rész XII. címe foglalkozik a személyiségi jogok megsértésének szankcióival. A Ptk. 2:51. §-a rendelkezik az ún. Felróhatóságtól független szankciókról. A Ptk. 2:51. § (1) bekezdése szerint „Akit személyiségi jogában megsértenek, a jogsértés ténye alapján – az elévülési időn belül – az eset körülményeihez képest követelheti

- a) a jogsértés megtörténtének bírósági megállapítását;
- b) a jogsértés abbahagyását és a jogsértő eltiltását a további jogsértéstől;

- c) azt, hogy a jogsértő adjon megfelelő elégtételt, és ennek biztosítson saját költségén megfelelő nyilvánosságot;
- d) a sérelmes helyzet megszüntetését, a jogsértést megelőző állapot helyreállítását és a jogsértéssel előállított dolog megsemmisítését vagy jogsértő mivoltától való megfosztását;
- e) azt, hogy a jogsértő vagy jogutódja a jogsértéssel elért vagyoni előnyt engedje át javára a jogalap nélküli gazdagodás szabályai szerint.

Nagyon fontos kiemelni a hivatkozott szakasz (2) bekezdését, mely szerint, ha *közigazgatási jogkörben eljáró személy* sért személyiségi jogot, az (1) bekezdésben foglalt, említett szankciókat a közhatalmi jogkört gyakorló jogi személlyel szemben kell érvényesíteni. Ha a közhatalmi jogkör gyakorlója nem jogi személy, a szankciókat azzal a jogi személyiséggel rendelkező közigazgatási szervvel szemben kell érvényesíteni, amelynek keretében az eljáró közigazgatási szerv működik.

A Ptk-ban bevezetett személyiségi jogok megsértésekor alkalmazható jogkövetkezmények köre néhány ponton eltér a korábbi szabályozástól. A szankciók köréből kimarad a közérdekű bírság jogintézménye, melyet a bírói gyakorlat is egészen ritkán alkalmazott. A Ptk. a személyiségi jogok új szankciójaként ugyanakkor bevezeti a sérelemdíjat, és egyúttal megszünteti a nem vagyoni kártérítést. A Ptk.-hoz fűzött miniszteri indoklás szerint „A sérelemdíj a személyiségi jogok megsértésének vagyoni elégtétellel történő közvetett kompenzációja és egyben magánjogi büntetése. Erre tekintettel a törvény a sérelemdíjat nem a kártérítési jogban, hanem a személyiségi jogok megsértése esetén alkalmazandó szankciók között helyezi el. A törvény szerinti változás – az elméleti és dogmatikai tisztánlátás előmozdítása mellett – hatékonyabb védelmet biztosít a személyiségi jogaiban sértett számára, mivel a sérelemdíj megállapításához a bíróságnak nem kell a sértett oldalán bekövetkezett hátrányt kutatnia, illetve a sértettnek azt bizonyítania.”

Magáról a *sérelemdíjról* a Ptk. 2:52. §-a rendelkezik, akként, hogy az, akit személyiségi jogában megsértettek, sérelemdíjat követelhet az őt ért nem vagyoni sérelemért.

A sérelemdíj fizetésére kötelezés feltételeire – különösen a sérelemdíjra köteles személy meghatározására és a kimentés módjára – a kártérítési felelősség szabályait kell alkalmazni, azzal, hogy a *sérelemdíjra való jogosultsághoz a jogsértés tényén kívül további hátrány bekövetkezettének bizonyítása nem szükséges*. Ebből következően a hatóság adott eljárási cselekménye vagy döntése okán a Ket. VII. fejezete szerinti *jogorvoslati szabályok alapján megállapított* jogsérelemlen túl további hátrány bizonyítása nem szükséges.

A Tisztelt Olvasó által feltett kérdés vonatkozásában felhívnom a figyelmet a Ptk. hivatkozott szakaszának (3) bekezdése szerinti rendelkezésekre, mely szerint a sérelemdíj mértékét a bíróság az eset körülményeire – különösen a jogsértés súlyára, ismétlődő jellegére, a felróhatóság mértékére, a jogsértésnek a sértettre és környezetére gyakorolt hatására – tekintettel, *egy összegben határozza meg*.

Nem keverendő össze ugyanakkor a sérelemdíj és a kártérítésének a megállapítása. A Ptk. 2:53. §-a szerint ugyanis aki személyiségi jogainak megsértéséből eredően

kárt szenved, *a jogellenesen okozott károkért való felelősség szabályai szerint* követelheti a jogsértőtől kárának megtérítését.

A Ptk. 2:54. §-a szerint a személyiségi jogokat személyesen lehet érvényesíteni. Ugyanakkor a Ptk. néhány speciális esetet is nevesít, így a korlátozottan cselekvőképes kiskorú és a cselekvőképtelen, az ismeretlen helyen távollévő személyiségi jogának védelme tekintetében, továbbá az ügyész a közösség bármely tagjának jogérvényesítési esetköreit. Ezt azért fontos hangsúlyozni, mert a Ket. 4. §-ában foglalt rendelkezések nem az ügyfél jogaként, hanem *a személyiségi jogában megsértett jogalany* jogaként nevesítik a szóban forgó jogérvényesítési lehetőséget.

A feltett kérdések kapcsán hangsúlyozandó az is, hogy a Ket. 4. § (3) bekezdésében megfogalmazott új rendelkezés tényállási elemei konjunktív feltételeket tartalmaznak, vagyis a sérelemdíj érvényesítéséhez *szükség van az alábbi három tényállási elem együttes fennállására*:

- a közigazgatási hatósági eljárás során hatósági jogkörben eljáró közigazgatási szerv [Ld. Ket. 12. § (3) bek.],
- nem jogszabályszerű eljárás következtében bekövetkező jogsérelem, amely személyiségi jogsérelemet jelent.

A személyiségi jogsérelem tekintetében érdemes kiemelni a Ptk. 2:42. § személyiségi jogok általános védelmére vonatkozó generálklauzuláját, mely szerint mindenkinek joga van ahhoz, hogy törvény és mások jogainak korlátai között személyiségét szabadon érvényesíthesse, és hogy abban őt senki ne gátolja. Az emberi méltóságot és az abból fakadó személyiségi jogokat mindenki köteles tiszteletben tartani.

A Ptk. 2:43. § -a szól az ún. nevesített személyiségi jogokról. E körben a Ptk. akként rendelkezik, hogy a személyiségi jogok sérelmét jelenti *különösen*

- az élet, a testi épség és az egészség megsértése;
- a személyes szabadság, a magánélet, a magánlakás megsértése;
- a személy hátrányos megkülönböztetése;
- a becsület és a jóhírnév megsértése;
- a magántitokhoz és a személyes adatok védelméhez való jog megsértése;
- a névviseléshez való jog megsértése;
- a képmáshoz és a hangfelvételhez való jog megsértése.

Emellett az általános szabályok és az egyes személyiségi jogok cím alatt a Ptk. rendelkezik egyéb személyiségi jogi szabályokról is (pl. a becsülethez és jóhírnévhez való jog, a magántitokhoz való jog, az üzleti titokhoz való jog, know-how (védett ismeret) ...stb.).

2. A Ket. 28/A. § (3) bekezdése alapján a hatóság több igénybe vehető kapcsolattartási forma közül a költségtakarékosság és a hatékonyság szempontjai alapján választ, előnyben részesítve az elektronikus utat. A Ket. alapján jogsegély esetén is lehetséges az elektronikus kapcsolattartás. Ebben az esetben mi a helyzet az elektronikus úton továbbított okirat teljes bizonyító erejével, hitelességével?

A Ket. alapvető rendelkezései között rögzíti a kapcsolattartásra vonatkozó legfontosabb alapelveket. A Ket. 7. §-a szerint a közigazgatási hatóság *a költségtakarékosság és a hatékonyság érdekében úgy szervezi meg a tevékenységét, hogy az az ügyfélnek és a hatóságnak a legkevesebb költséget okozza, és az eljárás a lehető leggyorsabban lezárható legyen.*

A Ket. kapcsolattartás általános szabályait meghatározó II/A. Fejezete szerint a kapcsolattartásnak alapvetően három formája ismeretes, *az írásbeli, a szóbeli és az írásbelinek nem minősíthető elektronikus kapcsolattartás.*

Ezek a kapcsolattartási módok alkalmazandók az ügyfél és a hatóság, valamint a *hatóságok egymással történő kapcsolattartására is.*

Ehhez szorosan kapcsolódik a Tisztelt Olvasó által is jelzett rendelkezés, mely szerint *több igénybe vehető kapcsolattartási forma közül a hatóság a költségtakarékosság és a hatékonyság szempontjai alapján választ, előnyben részesítve az elektronikus utat.*

A Ket. 26. § (1) bekezdésének c) pontja alapján belföldi jogsegélyt akkor lehet kérni, ha az ügy elbírálásához olyan adat vagy *irat* szükséges, amellyel más hatóság, egyéb állami, önkormányzati szerv vagy – ha törvény meghatározott ügyfajtában lehetővé teszi – egyéb szerv vagy személy rendelkezik.

A Ket. említett szabálya iratról rendelkezik. A kérdésben nevesített okiratok továbbítása és bizonyító ereje tekintetében az alábbiakat emeljük ki:

A kapcsolattartási szabályoknál maradvá, felhívjuk a figyelmet a Ket. 28/A. § új (2a) bekezdésére, mely szerint *az iratkezelési rendszerek közötti iratáthelyezés szolgáltatáshoz csatlakozott hatóság írásban e szolgáltatás igénybevételével is kapcsolatot tarthat más hatósággal.* Az új rendelkezést bevezető, az egyes, az elektronikus ügyintézésrel kapcsolatos törvények módosításáról szóló 2013. évi LXXXI. törvény vonatkozó miniszteri indokolása szerint *„A hagyományos papíralapú iratok hatóság közti átadásának feltétele volt valamely konkrét kézbesítési szereplő (kézbesítő, posta) közreműködése, és az iratok kezeléséhez mind kiadáskor, mind átvételkor több adminisztratív lépés tartozott. Az elektronikus ügykezelés alapja ugyanakkor már egy olyan irat, ahol mind a dokumentum, mind annak metaadatai (benyújtó stb.) elektronikus formában az irat- és dokumentumkezelő rendszerben rendelkezésre állnak. A közigazgatás hatékonyság növelésében egy fontos elemet jelent, ha a hatóságok közti iratátadás minél magasabb fokon automatizálható, a szokásos iratátadás/átvétel egyedi lépések helyett az iratkezelő rendszerek között a metaadatok átadásával együttesen, egyetlen összevont lépésben kerülhet át az irat egyik hatóságtól a másikhoz.”*

A megkeresést a belföldi jogsegélynek a megkeresett szervezethez történő beérkezését követően, ha a megkeresésben kért adat elektronikusan rögzített nyilvántartásban áll rendelkezésre, és a hatóságok közötti elektronikus kapcsolattartás nem kizárt, öt napon belül kell teljesíteni.

Ehhez kapcsolódik a Ket. 26. § (5a) bekezdése is, amely szerint, ha a megkereső hatóság *közvetlen elektronikus hozzáféréssel is rendelkezik az eljárásához szükséges adatot nyilvántartó szerv nyilvántartásához, az adatot a nyilvántartásból közvetlen lekérdezéssel szerzi meg, kivéve, ha a nyilvántartáshoz*

való hozzáférés üzemzavar vagy más elháríthatatlan esemény miatt a belföldi jogsegély teljesítésére előírt határidőn belül nem lehetséges. Az említett szabályt bevezető, a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény és egyes kapcsolódó törvények, valamint a miniszteri hatósági hatáskörök felülvizsgálatával összefüggő egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CLXXIV. törvény miniszteri indokolása szerint az említett szabályra azért volt szükség, mert *„vannak olyan nyilvántartások (pl. a közhiteles ingatlan-nyilvántartás), amelyekhez a megkereső hatóságok közvetlen elektronikus hozzáféréssel rendelkezhetnek (például ingatlan-nyilvántartás esetén az ún. TakarNet rendszerhez), ugyanakkor előfordul, hogy az ilyen hatóságokhoz (jelen példa esetén a földhivatalokhoz) mégis tömeges papír alapú adatszolgáltatás iránti kérelemmel fordulnak az alapeljárásban eljáró hatóságok. Ez esetben a megkeresett hatóság számára plusz időráfordítást és adminisztratív kiadást jelent az adatszolgáltatás iránti megkeresések papír alapú teljesítése.”*

A Ket. 172. § i) pontja szerint a törvény alkalmazásában irat, okirat, közokirat, magánokirat: a polgári perrendtartásról szóló törvény szerinti irat, okirat, közokirat és magánokirat.

Az okiratok bizonyító ereje tekintetében a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) rendelkezései irányadók.

A Pp. 195. § (1) bekezdése szerint az olyan papír alapú vagy elektronikus okirat, amelyet bíróság, közjegyző vagy más hatóság, illetve közigazgatási szerv ügykörén belül, a megszabott alakban állított ki, mint *közokirat* teljesen bizonyítja a benne foglalt intézkedést vagy határozatot, továbbá az okirattal tanúsított adatok és tények valóságát, úgyszintén az okiratban foglalt nyilatkozat megételét, valamint annak idejét és módját. Ugyanilyen bizonyító ereje van az olyan okiratnak is, amelyet más jogszabály közokiratnak nyilvánít.

A hivatkozott szakasz (2) bekezdése szerint *az eredeti papír alapú közokirattal azonos bizonyító ereje van a közokiratról – általában műszaki vagy vegyi úton – készült felvételnél (fénykép-, film-, hang- stb.), úgyszintén az eredeti okiratról bármely adathordozó útján készült okiratnak, ha a felvételt, illetve az adathordozóról az okiratot bíróság, közjegyző vagy más hatóság, továbbá közigazgatási szerv vagy ezek ellenőrzése mellett más szervezet készítette. Ugyanilyen bizonyító ereje van az okirat megőrzésére hivatott szerv (pl. levéltár) által vagy ellenőrzése mellett készített felvételnél vagy okiratnak, továbbá a közokiratot kiállító vagy őrzésére hivatott szerv által a felvétel vagy adathordozó útján nyert adatok alapján készített okiratnak.*

Szintén elektronikus közokirati szabályt állapít meg a szóban forgó szakasz (3) bekezdése is, mely szerint az eredeti papír alapú vagy elektronikus közokirattal azonos bizonyító ereje van annak *a közokiratról készített elektronikus okiratnak, amelyet a közokirat kiállítására jogosult ügykörén belül, a megszabott alakban készített el, és amelyen minősített elektronikus aláírást vagy minősített tanúsítványon alapuló fokozott biztonságú elektronikus aláírást, valamint – ha jogszabály így rendelkezik – időbélyegzőt helyezett el. Az eredeti közokirattal azonos bizonyító ereje van annak az elektronikus okiratnak is, amelyet a közokirat kiállítására jogosult külön jogszabályban*

meghatározott eljárási rend szerint készített el, illetve amelyet törvény elektronikus közokiratnak nyilvánít.

A belföldi jogsegély tekintetében fontos lehet a Pp. 195. § (4) bekezdésében megfogalmazott szabály is, mely szerint az eredeti elektronikus közokirattal azonos bizonyító ereje van annak az elektronikus közokiratról készített papír alapú okiratnak, amelyet a közokirat kiállítására jogosult ügykörén belül, a megszbott alakban vagy külön jogszabályban meghatározott eljárási rend szerint készített el. Ugyanilyen bizonyító ereje van az elektronikus közokirat megőrzésére hivatott szerv által vagy ellenőrzése mellett készített papír alapú okiratnak, továbbá a közokiratot kiállító vagy őrzésére hivatott szerv által az elektronikus közokiratot tároló adathordozó útján nyert adatok alapján készített papír alapú okiratnak.

A Pp. 195. § (5) bekezdése szerint a magánokiratról a közokirat kiállítására jogosult által ügykörén belül, a megszbott közokirati alakban készített okirat – ideértve az elektronikus okiratot, valamint az elektronikus magánokiratról készített papír alapú okiratot is – teljesen bizonyítja, hogy annak tartalma az eredeti okirattal megegyezik. Elektronikus okirat esetében e bizonyító erő megállapításának feltétele az is, hogy a közokirat kiállítására jogosult az okiratot minősített elektronikus aláírással vagy minősített tanúsítványon alapuló fokozott biztonságú elektronikus aláírással és – ha jogszabály így rendelkezik – időbélyegzővel lássa el, vagy azt külön jogszabály által meghatározott eljárás szerint készítse el. A magánokiratról közokirati alakban készített okirat bizonyító ereje – a magánokirat tartalmát illetően – megegyezik az eredeti okirattal.

Emellett érdemes megemlítenünk az elektronikus ügyintézés részletes szabályairól szóló 85/2012. (IV. 21.) Korm. rendelet (a jelen kérdés tekintetében: Rendelet) egyes – területi korlátok miatt csak a kérdés kapcsán legfontosabb – rendelkezéseit is.

A Rendelet 45. §-a szerint, ha törvény vagy kormányrendelet a tényállás tisztázása és az ügyfél jogának, jogos érdekének védelme és előmozdítása érdekében az eljárás és a hatósági ellenőrzés során együttműködési kötelezettséget ír elő a feladat- és hatáskörükben érintett hatóságok részére, úgy a hatóságok az együttműködés során *elektronikus úton* kötelesek az adatsere érdekében együttműködni, azzal, hogy a nyilvántartásban szereplő adatok megismerhetősége esetén a közvetlen lekérdezhetőség biztosítása helyett a hatóság csak abban az esetben választhat más kapcsolattartási formát, ha az technikailag, jogszabályi rendelkezés alapján kizárt, vagy egyébként aránytalan nehézséggel járna.

A Rendelet 13/A. § (1) bekezdése szerint a hatóságok egymás közötti kapcsolattartása történhet többek között biztonságos elektronikus kézbesítési szolgáltatás igénybevételével, iratkezelő rendszerek közötti iratáthelyezés szolgáltatás igénybevételével, illetve ha a hatóság külön jogszabály alapján az érintett hatósággal közös iratkezelő rendszert használ, az iratkezelő rendszerben történő elhelyezéssel.

Elektronikus kapcsolattartás keretében – a telefax kivételével – a Rendelet szerinti hitelesített elektronikus dokumentum használható.

Amennyiben az elektronikus dokumentum egy olyan elektronikus űrlap, amely az általános nyomtatványkitöltő

(ÁNYK) űrlap benyújtás támogatási szolgáltatás igénybevételével került hitelesítésre, úgy a szolgáltatás által elhelyezett időbélyegző érvényessége esetén hitelesnek tekinthető a jogszabályban meghatározott felhasználási körben. *A dokumentum hitelességére vonatkozó rendelkezések nem érintik az okiratok bizonyító erejére vonatkozó rendelkezéseket.*

Ezzel összefüggésben érdemes áttekinteni az elektronikus információbiztonságról szóló törvény hatálya alá tartozó egyes szervezetek hatósági nyilvántartásba vételének, a biztonsági események jelentésének és közzétételének rendjéről szóló 73/2013. (XII. 4.) NFM rendeletet, a szabályozott elektronikus ügyintézési szolgáltatásokról és az állam által kötelezően nyújtandó szolgáltatásokról szóló 83/2012. (IV. 21.) Korm. rendeletet, illetve nem utolsósorban megjegyezném, hogy bizonyos ágazati normák további speciális rendelkezéseket is tartalmazhatnak. Ilyen például az ingatlan-nyilvántartásról szóló 1997. évi CXLI. törvény tulajdoni lapra vonatkozó rendelkezéseinek a köre.

A fentiek alapján megállapítható, hogy *lehetséges okiratok elektronikus kapcsolattartás keretében belföldi jogsegély során történő továbbítása. Az iratok hitelességének és továbbításának szabályait a fentiekben hivatkozott jogszabályok határozzák meg. Az okirat bizonyító ereje mindaddig fennáll, ameddig megfelel a fenti – elsődlegesen a Pp.-ben, illetve az egyes ágazati – jogszabályokban meghatározott előírásoknak.*

3. A Ket. 33. § (1) bekezdése alapján az ügyintézési határidőt 2011. január 1-jétől – a korábbi munkanaponkénti számítás helyett – naptári napokban kell számítani és az általános 21 napos ügyintézési határidőtől rövidebb határidőt bármely jogszabály, hosszabb határidőt törvény vagy kormányrendelet állapíthat meg. Ugyanakkor vannak még olyan jogszabályi rendelkezések hatályban 2011. január 1-jét megelőző időszakból, amelyek az ügyintézési határidőt a mai napig munkanapban rendelik számítani. Például a Ket.-nél alacsonyabb szintű jogszabály, a 223/1998. (XII. 30.) Korm. rendelet 1. § (2a) bekezdése az adott eljárási cselekményre vonatkozó – általános ügyintézési határidőnél rövidebb – ügyintézési határidőt 3 munkanapban állapítja meg. Számítható-e a törvényi rendelkezéssel ellentétben naptári nap helyett munkanapban a határidő, vagy „az alacsonyabb szintű jogszabály rendelkezése nem lehet ellentétes a magasabb szintű jogszabály rendelkezésével” elv alapján ilyen esetben is már a munkanap helyett jogértelmezéssel naptári napot kell-e számítani?

A közigazgatási hatósági eljárásjogban a határidőknek különböző csoportjait különböztetjük meg. Az ügyintézési határidőre vonatkozó irányadó szabályokat a Ket. 33. §-a határozza meg. Az említett szakasz alaptényállása szerint *a határozatot, az eljárást megszüntető végzést, valamint a másodfokú döntést hozó hatóságnak az első fokú döntést megsemmisítő és új eljárásra utasító végzését* a 33. § (5) bekezdés-

ben meghatározott időponttól számított huszonegy napon belül kell meghozni és gondoskodni a döntés közléséről.

Az ügyintézési határidő a kérelemnek az eljárásra hatáskörrel és illetékességgel rendelkező hatósághoz történő megérkezését követő napon, hivatalbóli eljárás esetén az első eljárási cselekmény elvégzésének napján kezdődik. Ezt a szabályt kell alkalmazni azokban az esetekben is, amikor a magyar hatóság eljárásának megindításához szükséges kérelmet nem magyar hatóságnál lehet benyújtani.

A fentiek alapján az általános ügyintézési határidő az érdemi döntés (határozat), illetve az eljárást más módon megszüntető egyéb döntések (az eljárást megszüntető végzés, illetve a döntést megsemmisítő és új eljárásra utasító végzés) meghozatalára vonatkozik.

Ennél rövidebb határidőt bármely jogszabály, hosszabbat pedig törvény vagy kormányrendelet állapíthat meg. Ha e törvény valamely eljárási cselekmény teljesítésének vagy végzés meghozatalának határidejéről nem rendelkezik, a hatóság haladéktalanul, de legkésőbb nyolc napon belül gondoskodik arról, hogy az eljárási cselekményt teljesítse vagy a végzést meghozza.

Az előbbi szabály alapján megállapítható, hogy ágazati jogszabály az általános ügyintézési határidőnél rövidebb határidőt is megállapíthat, hosszabbat azonban csak törvény vagy kormányrendelet. *Olyan rendelkezése nincs a Ket.-nek, hogy ezek a határidők kizárólag naptári napban számítandóak lehetnek* (ld. például az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény 24/C. § (9) bekezdését).

Szeretném ugyanakkor megjegyezni azt is, hogy az egyes törvényeknek a naptári napban való határidő-számítással összefüggésben történő módosításáról szóló 2010. évi CLII. törvény igyekezett az összes ágazati törvényben átvezetni a naptári napokban való számítás szabályait. Az említett törvény miniszteri indokolása szerint: „A közigazgatás modern követelményekhez igazodó korszerűsítése, szükségszerű átalakítása, és ennek keretében a valódi szolgáltató állam megteremtése napjaink jogalkotási tevékenységének egyik legfontosabb feladata. Ennek kapcsán kiemelt cél lett a közigazgatás működésének ésszerűsítése, amire azért van szükség, mert a jól és egyszerűen működő közigazgatás a társadalom számára nélkülözhetetlen, és többek között ez a gazdaság talpra állításának egyik feltétele is. Ennek megvalósítását szolgálja többek között a törvény is, amelynek célja, hogy a közigazgatási hatósági eljárásokban a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (...) 2009. október 1-től hatályos módosítása nyomán bevezetett munkanapokban való határidő-számítás helyett – az ágazati törvények vonatkozásában – újra a határidők naptári napban való számításának elve érvényesülhessen.

A törvény közvetlen előzménye és egyben szabályozási alapja a fővárosi és megyei kormányhivatalokról, valamint a fővárosi és megyei kormányhivatalok kialakításával és a területi integrációval összefüggő törvénymódosításokról szóló 2010. évi CXXVI. törvény, amely – amellet, hogy rendelkezik a területi kormányhivatalok felállításáról – jelentősen, többek között

a munkanapokban való határidő-számítást illetően módosítja a Ket.-et is. Ennek eredményeként a Ket. rendelkezései 2011. január 1-jei hatállyal – főszabályként – ismét naptári napban számított határidőket tartalmaznak. A Ket. változása szükségessé teszi a teljes jogrendszerben, így az ágazati törvényekben is a hatósági eljárási határidőre vonatkozó szabályozás megfelelő módosítását abból a célból, hogy az abban megállapított, közigazgatási hatósági eljárásokhoz kapcsolódó határidőkre vonatkozó szabályok is megfeleljenek a Ket. új rendelkezéseinek.(...)

A közigazgatási hatósági eljárási határidők naptári napban való megállapítása elsősorban az ügyfelek jogainak és érdekeinek védelmét hivatott segíteni. A határidők naptári napban való megállapítása alapvetően azért kedvező, mert így az ügyfeleknek nem kell attól tartaniuk, hogy az ügyintézési határidő munkanapokban való számítása miatt ügyük intézése elhúzódik. A hatályos szabályozás ugyanis az eljárási határidők munkanapokban való meghatározásával alapvetően a hatóságoknak kedvez. Igaz ugyan, hogy a hatályos megoldás által a hatósági ügyterhek és munkafolyamatok valamelyest egyenletesebbé és valamivel könnyebben tervezhetővé váltak, ugyanakkor például a három- vagy négynapos munkaszüneti napok esetén az ügyintézés teljes időtartama kitolódhat, és ez az ügyfelek számára az eljárással kapcsolatos bizonytalansági tényezőként jelenhet meg. A közigazgatási hatóságok és az ügyfelek kapcsolatában azonban – nem csak a határidő-számítás kapcsán, hanem egyébként is – elsődlegesen az ügyfelek számára kedvező megoldásokat célszerű kialakítani, mivel az ügyfél egyedül áll szemben a szakmai ismereteivel és szervezettségével nagyfokú előnyben lévő közigazgatással, így helyzete is kiszolgáltatottabb.”

Nem szabad ugyanakkor megfeledkeznünk egy másik szabályról sem: a határidő számításának szabályai ugyanis nem keverendők az ügyintézési határidővel. A Ket. 65. § (1) bekezdése ugyanis akként rendelkezik, hogy *a napokban vagy munkanapokban megállapított határidőbe nem számít bele a határidő kezdetére okot adó cselekmény vagy körülmény bekövetkezésének, továbbá a közlésnek, a kézbesítésnek, a hirdetmény kifüggesztésének és levételének a napja.*

Ebből következően a Ket. is „*elismeri*”, hogy az egyéb határidők akár munkanapban is meghatározhatók. A Tisztelt Olvasó által említett jogszabály, a családok támogatásáról szóló 1998. évi LXXXIV. törvény végrehajtásáról szóló 223/1998. (XII. 30.) Korm. rendelet (2a) bekezdése szerint a társadalombiztosítási kifizetőhelyen benyújtott kérelmet a kifizetőhely annak érkeztetését követően három munkanapon belül továbbítja a Magyar Államkincstár kérelmező lakcíme szerint illetékes területi szervéhez.

Ez a szabály az egyes kormányrendeleteknek az Erzsébet-programmal, valamint a családát támogatási eljárások egyszerűsítésével összefüggő módosításáról szóló 236/2012. (VIII. 30.) Korm. rendelettel került az eredeti rendelet szövegébe. Az említett szabály egy eljárási cselekmény teljesítésére vonatkozó határidőt állapít meg (kérelem-továbbítás). Ahogyan a fentiekben már utaltunk rá, a Ket. szabályai szerint nincs annak akadálya, hogy egy eljárási cselekmény határidejét munkanapban határozza meg a jogalkotó.